

ELAN MASTAI

OMUL CARE A CUCERIT TIMPUL

Traducere din limba engleză și note
VLAD POJOGA

1

Deci chestia-i că eu vin din lumea pe care ar trebui s-o avem.

Asta evident că nu înseamnă nimic pentru tine, pentru că tu trăiești aici, în lumea asta de rahat pe care o avem. Dar n-ar fi trebuit să fie așa. Și e numai vina mea – mă rog, a mea și într-o mai mică măsură a tatălui meu și, da, cred că într-o oarecare măsură și a lui Penelope.

E greu să-mi dau seama cum ar trebui să încep să explic totul. Dar OK, știi viitorul ăla pe care își imaginează oamenii din anii '50 c-o să-l avem? Mașini zburătoare, menajere-robot, pastile de mâncare, teleportare, ghiozdane cu propulsie, plăci plutitoare, trotuare rulante, pistoale-laser, vacanțe în spațiu și baze pe Lună. Toată tehnologia aia uluitoare, transformațională, despre care bunicii noștri credeau că e după colț. Chestiile alea de la „Expoziția universală”¹ și din revistele

¹ Expoziția universală a fost inițial un târg de produse ce apare ca urmare a industrializării și unde majoritatea țărilor lumii își prezentau (cel puțin până în 1938, când și-au schimbat profilul) principalele invenții în materie de tehnologie.

pulp-SF cu titluri ca *Poveștile fantastice ale viitorului* și *Incredibila lume de mâine*. Știi la ce mă refer?

Ei bine, s-a-ntâmpat.

Totul s-a-ntâmpat, mai mult sau mai puțin, exact cum și-au imaginat ei. Nu vorbesc de viitor. Vorbesc de prezent. Azi, în anul 2016, umanitatea trăiește într-un paradis tehnou-topic al abundenței, realizărilor și miracolului.

Numai că nu se-ntâmplă asta. Bineînțeles că nu se-ntâmplă. Trăim într-o lume în care, sigur, există iPhone-uri și imprimante 3D și, nu știu, drone sau altceva. Dar nu este deloc ca-n *Familia Jetson*. Numai că așa ar fi trebuit. Așa a fost. Până când n-a mai fost. Dar ar fi fost încă dacă n-aș fi făcut eu ce-am făcut. Sau nu, stai un pic, ce voi fi făcut.

Scuze, chiar dacă am primit cea mai bună educație pe care o putea primi un cetățean al Lumii de Mâine, gramatica situației e puțin derutantă.

Poate că persoana întâi nu-i cea mai potrivită pentru povestea asta. Poate că dacă mă refugiez în persoana a treia o să creez un fel de, cum să zic, distanță sau perspectivă sau măcar liniște interioară. Merită să-ncerc.

2

Tom Barren se trezește în propriul lui vis.

În fiecare noapte, scannerele neurale îi cartografiază visele când doarme, pentru ca atât tiparele lui conștiente de gândire, cât și cele inconștiente să fie eficient modelate. În fiecare dimineață, scannerele neurale transmit datele actuale din vis unui program care generează o proiecție virtuală în timp real, în care el se trezește fără efort. Acțiunea dispersată, dar ciudat de completă a visului devine din ce în ce mai liniară și lucidă până când se ajunge la un rezultat mulțumitor din punct de vedere psihologic la momentul deplinei înțelegeri.

Scuze – nu pot să scriu așa. E fals. E sigur.

Persoana a treia este reconfortantă pentru că deține controlul, ceea ce e plăcut când relatezi evenimente care au scăpat adesea de sub control. Este ca atunci când un om de știință descrie o probă biologică văzută printr-un microscop. Dar eu nu sunt microscopul. Sunt proba de pe lamelă. Și nu scriu asta ca să mă simt confortabil. Dacă aș vrea confort, aș scrie ficțiune.

În ficțiune pui cap la cap toate amănuntele astea elocvente și evocatoare într-un portret al lumii. Dar în viața de zi cu zi de-abia dacă le observi. N-ai cum. Creierul tău trece pur și simplu peste ele, mai ales când

e vorba de casa ta, un loc care nu se simte foarte diferit nici dacă îl privești din interior, cu mintea, nici dacă îl privești din exterior, cu corpul.

Când te trezești dintr-un vis real într-un vis virtual ești pe o platformă plutitoare și te lași dus de valul inconștientului tău, tâșnind într-o parte sau alta conform unor curenți neclari, impenetrabili, până când are loc un fel modificare a gradului de focalizare, ca într-un film vechi, iar starea aceea stranie care-ți scapă printre degete, de tensiune, se dizolvă într-o percepție clară, reconfortantă. Povestea își urmează cursul, așa cum trebuie, indiferent de cât de răscolitor e conținutul ei, iar tu te trezești cu siguranța revitalizantă a unei ordini restabilite. Și atunci îți dai seama că ești întins în pat, gata să-ncepi o nouă zi, fără vreunul din cartilajele lipicioase ale inconștientului prins în cutele strânse ale minții tale.

S-ar putea ca ăsta să fie lucrul care-mi lipsește cel mai mult la locul din care vin. Pentru că în lumea asta e nasol să te trezești.

Aici e ca și cum nimeni nu s-a gândit măcar vreodată să folosească până și cea mai rudimentară tehnologie pentru a face procesul mai puțin amețitor și rigid și scârbos. Saltelele nu vibrează ușor pentru a-ți relaxa mușchii. Ventile dirijate cu aburi nu îți curăță corpul în somn. Până și păturile sunt făcute din smocuri de fibre toarse de plante umplute uneori cu pene. Pene. De la păsări reale. Momentul în care te trezești ar trebui să te facă să te simți cel mai bine, să-ți sincronizeze inconștientul și conștientul într-o stare senină de bine.

Îmbrăcatul implică un sistem automat care taie și coase o nouă vestimentație în fiecare dimineață, croită după stilul și măsurătorile tale. Materialul e format din țesăturile întărite de laser ale unui polimer lichid fotosensibil care e reciclat în fiecare noapte pentru a putea

Respect pentru oameni și cărți

fi refolosit zilnic. Micul dejun implică un sistem similar care generează orice fel de mâncare vrei dintr-un gel nutritiv amestecat cu anumite combinații prestabilite de culoare, aromă și consistență. Și dacă asta îți sună scârbos, de fapt nu e cu nimic diferit față de ceea ce tu crezi că e mâncarea adevărată, numai că e uniformizat într-un mod unic cu receptorii de pe limba ta, așa că are tot timpul un gust ideal. Știi sentimentul ăla de dezamăgire pe care îl ai când păstrezi multă vreme un avocado și îl tai și sub coajă e ori tare și necopt, ori maro și stricat? Ei bine, eu nu știam că așa ceva poate să se întâmple până am venit aici. Fiecare avocado pe care îl mâncasem vreodată fusese perfect.

E ciudat să fii nostalgic după ceva care în același timp a existat și nu a existat. Ca trezitul în fiecare dimineată complet reîmprospătat. Un lucru pe care nici măcar nu m-aș fi gândit că îl *puteam* lua de bun pentru că pur și simplu așa stăteau lucrurile. Dar asta-i și ideea, bineînțeles – felul în care erau lucrurile... n-a existat niciodată.

Pe de altă parte, nu-s nostalgic pentru că, în fiecare dimineată când mă trezeam, și mă îmbrăcam, și luam micul dejun în utopia asta tehnologică, sclipitoare, eram singur.

3

Pe 11 iulie 1965, Lionel Goettreider a inventat viitorul. Normal că n-ai auzit niciodată de el. Dar în locul din care vin eu, Lionel Goettreider e cel mai cunoscut, iubit și respectat om de pe planetă. Fiecare oraș are zeci de lucruri care poartă numele lui, străzi, clădiri, parcuri, orice. Fiecare copil știe cum să-i pronunțe numele pe litere după armonia ușor de reținut și de prins, G-O-E-T-T-R-E-I-D-E-R.

Habar n-ai despre ce vorbesc. Dar dacă ai fi fost din locul de unde sunt eu, ți-ar fi sunat la fel de familiar ca A-B-C-ul.

Acum cincizeci și unu de ani, Lionel Goettreider a inventat o modalitate revoluționară de a genera energie nelimitată, intensă și sută la sută curată. Dispozitivul său a ajuns să fie numit Motorul Goettreider. 11 iulie 1965 a fost ziua în care el a pornit motorul pentru prima dată. A făcut totul posibil.

Imaginează-ți că în ultimii cincizeci de ani n-ar fi existat restricții energetice. N-ar fi fost nevoie să săpăm din ce în ce mai adânc în pământ și să facem cerurile din ce în ce mai murdare. Că energia nucleară a devenit dintr-odată spectaculos de inutilă. Cărbunele și petrolul, nefolositor de murdare. Energia solară și eoliană și până și hidroenergia au devenit alternative demodate,

Respect pentru oameni și cărți

inferioare, de care nu se mai sinchisea nimeni, în afara celor care luaseră hotărârea fermă de a trăi în afara rețelei principale.

Deci cum funcționa Motorul Goettreider?

Cum funcționează electricitatea? Cum funcționează un cuptor cu microunde? Cum funcționează telefonul tău mobil sau televizorul sau telecomanda? Știi? Înțelegi cu adevărat cum, din punct de vedere tehnic, concret? Dacă tehnologiile astea ar dispărea, ai putea să le reconcepi, să le reproiectezi și să le reconstruiești de la zero? Și dacă nu, de ce nu? Doar le folosești în fiecare zi.

Dar normal că nu știi. Pentru că dacă nu ai o slujbă într-un domeniu adiacent, nu trebuie să știi. Ele pur și simplu *funcționează*, fără ca tu să depui vreun efort, așa cum au fost predestinate s-o facă.

Așa se raportează lumea la Motorul Goettreider în locul din care vin eu. A fost destul de important ca să facă numele de Goettreider la fel de ușor de recunoscut ca Einstein sau Newton sau Darwin. Dar cum funcționează propriu-zis? Chiar nu știu să-ți zic.

De fapt, OK, știi cum produce energie un baraj? Turbinele se folosesc de propulsia naturală a cursului unui râu prin intermediul gravitației, pentru a genera electricitate. Ca să fie clar, asta-i mai mult sau mai puțin *tot* ce înțeleg despre puterea hidraulică. Gravitația trage apa în jos, așa că dacă așezi o turbină în calea ei, apa o face să se învârtă și, cumva, chestia asta produce energie.

Motorul Goettreider a făcut asta cu planeta. Știi că Pământul se rotește în jurul axei sale și în același timp se rotește și în jurul Soarelui, în timp ce și Soarele se mișcă la infinit prin sistemul solar. Ca apa printr-o turbină, Motorul Goettreider se folosea de rotația constantă a planetei pentru a crea energie infinită. Avea ceva de-a

face cu magnetismul și gravitația și... sincer, nu știu – mai mult decât înțeleg cu adevărat cum funcționează o baterie alcalină sau un motor cu combustie sau un bec. Pur și simplu funcționează.

Așa e și cu Motorul Goettreider. Pur și simplu funcționează.

Sau funcționa. Înainte de, cum să zic, *mine*.

4

Nu-s un geniu. Dacă ai citit până aici, deja ești conștient de asta.

Dar tata e un geniu autentic, în toată puterea cuvântului și de cel mai înalt rang. După ce și-a făcut al treilea doctorat, Victor Barren a petrecut câțiva ani lucrând în domeniul teleportării la mare distanță, înainte de a-și finanța propriul laborator pentru a lucra în domeniul lui de nișă – călătoria în timp.

Chiar și în locul din care vin, călătoria în timp era considerată mai mult sau mai puțin imposibilă. Nu din cauza timpului, de fapt, ci din cauza spațiului.

Uite de ce fiecare film despre călătorii în timp pe care l-ai văzut vreodată e un megarahat – pentru că Pământul se mișcă.

Știi și tu asta. Și am menționat-o acum două capitole. Pământul se învâрте în jurul axei o dată pe zi, se învâрте în jurul Soarelui o dată pe an, în timp ce Soarele are propria lui rută cosmică prin sistemul solar, care străbate și în viteză o galaxie ce parcurge la rândul ei un drum colosal prin univers.

Pământul de sub picioarele tale se mișcă foarte, foarte repede. Pământul se rotește cu aproximativ 1 600 de kilometri pe oră, 24 de ore pe zi, în timp ce orbitează în jurul Soarelui cu o viteză de aproximativ